

Sygnatura akt IX GC 1153/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 5 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Marczewski

Protokolant: p.o. stażysty Jolanta Wenzel

po rozpoznaniu w dniu 5 października 2016 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa J. F.

przeciwko (...) BUDOWLANE (...) sp.j. z siedzibą w L.

- pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. Pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy – opatrzony klauzulą wykonalności wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 24 kwietnia 2001 roku wydany w sprawie X Gc 159/01/3 w części to jest co do odsetek ustawowych od zasądzonej nim należności głównej za okres od dnia 17 maja 2001 roku do dnia 30 czerwca 2012 roku.
2. W pozostałym zakresie powództwo oddala.
3. Koszty procesu rozdziela stosunkowo między strony obciążając każdą z nich tymi kosztami w 50% i z tego tytułu zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2108,50 zł.
4. Nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 8759 zł tytułem nieuiszczonej części kosztów sądowych.

SSO Jarosław Marczewski

UZASADNIENIE

P. F. wniósł do Sądu Rejonowego w Lubinie pozew przeciwko pozwanemu – (...) Spółka jawna **w L.**, którym domagał się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego – wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 24 kwietnia 2001 r. sygn. akt X GC 159/01, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, a także klauzulę wykonalności na rzecz następcy prawnego wierzyciela postanowieniem Sądu Okręgowego w Poznaniu z 14 lipca 2015 r., sygn. akt IX GCo 197/15, w całości ze względu na przedawnienie.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że pozwany złożył do komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Lesznie M. C. wniosek o wszczęcie egzekucji z ww. wyroku Sądu Okręgowego. Żądane przez komornika kwoty są niezasadne, albowiem przedawnione.

Sprawę przekazano według właściwości rzeczowej, miejscowej i funkcjonalnej do IX Wydziału Gospodarczego Sądu Okręgowego w Poznaniu (k. 7). Prawomocnym postanowieniem z 7 grudnia 2015 r. tut. Sąd sprawdził wartość przedmiotu sporu i ustalił ją na kwotę 410351 zł.

W swojej odpowiedzi na pozew pozwany domagał się oddalenia powództwa w całości. Pozwany potwierdził stan faktyczny opisany w pkt I uzasadnienia pozwu. Podał, że po nadaniu wyrokowi klauzuli wykonalności, złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, które było prowadzone przez Komornika Sądowego rewiru I przy Sądzie

Rejonowym w Lubinie w sprawie o sygn. akt I KM 945/01. Ostatecznie postępowanie to umorzono postanowieniem z dnia 16 września 2003 r.

Następnie, po uchyleniu układu z dłużnikiem, wszczęto kolejne postępowanie egzekucyjne. Postanowieniem wydanym w dniu 8 grudnia 2005r., przez Komornika Sądowego rewiru I przy Sądzie Rejonowym w Lubinie w sprawie o sygn. akt I KM 1933/04 postępowanie to zostało umorzone.

Pozwany podał, że wnioskiem z 21 lipca 2015r. zażądał od komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Lesznie M. C., aby wszczął postępowanie egzekucyjne na podstawie klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego wierzyciela nadanej postanowieniem Sądu Okręgowego w Poznaniu z 14 lipca 2015 r., sygn. akt IX GCo 197/15. Zatem bieg terminu przedawnienia został skutecznie przez pozwanego przerwany.

Pismem procesowym z 5 września 2016r. powód sprecyzował żądanie pozwu poprzez żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności jedynie w części tj. co do zasądzonych nim odsetek.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24 kwietnia 2001 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu wydał wyrok (sygn. akt X GC 159/01), którym orzekł, że pozwany J. F. winien zapłacić solidarnie powodom – B. T. i J. T., współnikom spółki cywilnej (...), kwotę 130.940,19 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot i dat szczegółowo wskazanych w tym wyroku. Wyrok ten uprawomocnił się 16 maja 2001r.

Bezsporne, a nadto dowód – wyrok i zarządzenie sędziego w aktach sprawy Sądu Okręgowego w Poznaniu X GC 159/01 na k. 40-41.

Na podstawie powyższego wyroku, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, wierzyciel wszczął przeciwko dłużnikowi postępowanie egzekucyjne. Postanowieniem wydanym przez Komornika Sądowego rewiru I przy Sądzie Rejonowym w Lubinie, w dniu 22 września 2003 r., w sprawie o sygn. akt I KM 945/01, ostatecznie umorzono postępowanie egzekucyjne wobec powoda z uwagi na uprawomocnienie się w dniu 13 listopada 2002r. postanowienia Sądu Rejonowego w Legnicy zatwierdzającego układ z wniosku dłużnika – powoda.

bezsporne, a nadto dowód – poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn. pozwanego będącego r. pr. kserokopia odpisu ww. postanowienia (k. 80).

W związku z uchyleniem układu przez Sąd Rejonowy w Legnicy postanowieniem z 5 stycznia 2004 r., pozwany – wierzyciel złożył kolejny wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko dłużnikowi. Postanowieniem wydanym przez Komornika Sądowego rewiru I przy Sądzie Rejonowym w Lubinie, e dniu 8 grudnia 2005r., w sprawie o sygn. akt I KM 1933/04, ostatecznie umorzono postępowanie egzekucyjne przeciwko powodowi, wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji.

bezsporne, a nadto dowód – poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn. pozwanego będącego r. pr. kserokopia odpisu: postanowienia Sądu Rejonowego w Legnicy z 5.01.2004 w sprawie Ukł-13/02, wniosku o wszczęcie egzekucji, postanowienia Komornika Sądowego rewiru I przy Sądzie Rejonowym w Lubinie w sprawie o sygn. akt I KM 1933/04 z 8 grudnia 2005 r. (k. 81 – 84).

Pozwany wnioskiem - datowanym na 29.06.2015 r., a nadanym w placówce pocztowej w dniu 1 lipca 2015r. – wystąpił do Sądu Okręgowego w Poznaniu, IX Wydziału Gospodarczego o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego wierzyciela – tj. pozwanego. Postanowieniem z 14 lipca 2015 r., wydanym w sprawie o sygn. akt IX GCo 197/15 Sąd nadał klauzulę wykonalności na wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z 24 kwietnia 2001 r. sygn. akt X GC 159/01 na rzecz obecnego wierzyciela – tj. pozwanej spółki.

bezsporne, a nadto dowód – poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn. pozwanego będącego r.pr. kserokopia: ww. wniosku wraz z dowodem nadania postanowienia (k. 85 -106) oraz k. 25 akt sprawy Sądu Okręgowego w Poznaniu sygn. akt IX GCo 197/15.

Pozwany - wnioskiem z 21 lipca 2015r. - zażądał od komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Lesznie M. C., aby wszczął postępowanie egzekucyjne na podstawie klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego wierzyciela nadanej postanowieniem Sądu Okręgowego w Poznaniu z 14 lipca 2015 r., sygn. akt IX GCo 197/15.

Po jego wszczęciu, postanowieniem z 21 marca 2016 r. Komornik zawiesił postępowanie egzekucyjne na wniosek wierzyciela.

Powód - dłużnik nie zaspokoił roszczenia pozwanego do czasu zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie w żadnej części.

bezsporne, a nadto dowód – poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn. powoda będącego r.pr. kserokopia odpisu ww. wniosku oraz postanowienia (k. 107-108).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przedstawione powyżej dowody.

Dokonując ustaleń stanu faktycznego Sąd miał na uwadze, że każda ze stron obowiązana jest do złożenia zgodnych z prawdą wyjaśnień odnośnie okoliczności sprawy i oświadczeń co do twierdzeń strony przeciwnej dotyczących okoliczności faktycznych (art. 3 k.p.c. i art. 210 § 2 k.p.c.), przy czym ogólnikowe zaprzeczenie wszystkim twierdzeniom strony przeciwnej nie czyni zadość temu obowiązkowi (por. uchwała pełnego składu SN z 15.07.1974 r., sygn. akt KW Pr 2/74, publ. w OSNC 1974/12/203).

Sąd uznał za wiarygodne wszystkie zgromadzone w sprawie dokumenty, albowiem ich wiarygodność, a tym samym i moc dowodowa, nie została przez żadną ze stron zakwestionowana, a Sąd nie znalazł podstaw, aby czynić to z urzędu. Dokumenty prywatne stanowiły dowód tego, że osoby, które je podpisały złożyły oświadczenia w nich zawarte (art. 245 k.p.c.), a dokumenty urzędowe (w tym przede wszystkim poświadczone przez zawodowych pełnomocnika pozwanego kserokopie dokumentów sądowych i egzekucyjnych oraz akta spraw tut. Sądu) stanowiły dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 k.p.c.).

Sąd zważył, co następuje :

Powód oparł swoje roszczenie o przepis art. 840 § 1 k.p.c. Przepis ten wskazuje, że dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;

2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie;

3) małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

Dokonując wykładni art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. należy stwierdzić, że podstawą powództwa opozycyjnego mogą być tylko tego rodzaju zdarzenia, które zaszły po powstaniu tytułu egzekucyjnego i spowodowały wygaśnięcie zobowiązania dłużnika lub niemożność jego egzekwowania. Zdarzenia tego rodzaju określają wyłącznie przepisy

prawa materialnego. Do zdarzeń, powodujących niemożliwość egzekwowania zobowiązania, doktryna zalicza w szczególności:

- przedawnienie roszczenia,
- rozłożenie świadczenia obciążającego dłużnika na raty,
- prolongata terminu spełnienia świadczenia udzielona dłużnikowi przez wierzyciela,
- skorzystanie przez dłużnika z zarzutu zatrzymania (D. Zawistowski, Komentarz do art. 840 Kodeksu postępowania cywilnego [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz, pod red. J. Gołaczyńskiego, LEX 2012, nr 127771).

Podstawowy zarzut powoda, mający skutkować w jego ocenie pozbawieniem - prawomocnego wyroku tut. Sądu z 24 kwietnia 2001 r. - wykonalności, opierał się właśnie na przedawnieniu roszczenia. Powód pierwotnie domagał się pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności co do całości zasądzonych nim roszczeń (głównego i odsetkowego), lecz po przedstawieniu opisanych wyżej dokumentów przez stronę pozwaną, sprecyzował żądanie pozwu w ten sposób, że wniósł o pozbawienie wykonalności wyroku w części dotyczącej odsetek.

Zgodnie z przepisem art. 125 § 1 zd. I k.c. roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd, przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy.

Art. 123 § 1 pkt 1 k.c. stanowi, że bieg terminu przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia.

Za Sądem Najwyższym trzeba powtórzyć, że powołany przepis nie określa przesłanek jakim powinna odpowiadać dana czynność, aby mogła skutecznie przerwać bieg terminu przedawnienia. Nie ulega jednak wątpliwości, że chodzi tu o przedsięwziętą bezpośrednio we wskazanym w przepisie celu czynność nie kogokolwiek i przeciwko komukolwiek, ale czynność podjętą przez strony stosunku prawnego, leżącego u podstaw przedawniającego się roszczenia (wyrok SN z 19 listopada 2014, II CSK 196/14, Lex nr 1622306).

W rozpoznawanej sprawie większość zasadniczych okoliczności faktycznych pozostawało bezspornych, natomiast spór ogniskował wokół prawnej interpretacji czynności dokonanych przez poprzedników prawnych wierzyciela, a później pozwanego. Nie podlegało sporowi, że na podstawie przedmiotowego wyroku, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, wierzyciel dwukrotnie wszczął przeciwko dłużnikowi postępowanie egzekucyjne, które jednak zostało ostatecznie umorzone postanowieniem z 8 grudnia 2005 z uwagi na jego bezskuteczność. Przyjąć można zatem było za stronami, że najpóźniej od dnia następnego zaczął na nowo, w myśl przepisu art. 123 § 1 pkt 1 k.c., biec 10-letni termin przedawnienia, o którym mowa w art. 125 § 1 zd. I k.c.

Dowody zaoferowane przez stronę pozwaną pozwoliły na stwierdzenie, że przed upływem owego 10-letniego terminu przedawnienia nastąpiło kolejne zdarzenie faktyczne, z którym – i co do tego pozostawał spór – można wiązać doniosłe skutki prawne, jak przerwanie biegu przedawnienia po raz kolejny. Wszak pozwany wykazał, że swój wniosek o nadanie klauzuli wykonalności rzeczonemu wyrokowi z wskazaniem jego jako obecnego wierzyciela wysłał do sądu właściwego do wydania postanowienia w tym przedmiocie, w dniu 1 lipca 2015 r. Pamiętać trzeba, że zgodnie z art. 165 k.p.c. oddanie pisma procesowego w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe lub w placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu. Zatem,

pozwany wnosząc 1 lipca 2015 swój wniosek o nadanie klauzuli dokonał tego przed upływem 10 – letniego okresu przedawnienia dla roszczeń zasądzonych prawomocnym tytułem egzekucyjnym (por. wyrok SN z 14.04.2011, IV CSK 439/10, publ. www.sn.pl.). Bieg terminu przedawnienia zostaje bowiem przerwany także przez wystąpienie z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności na podstawie art. 788 k.p.c., albowiem złożenie takiego wniosku przez pozwanego jest czynnością konieczną do przeprowadzenia egzekucji na rzecz następcy prawnego pierwotnego wierzyciela (wyrok SN z 23 listopada 2011 r., IV CSK 156/11, LEX nr 1111012).

W świetle sprecyzowanych ostatecznie roszczeń powoda należy jednak rozgraniczyć świadczenia okresowe stwierdzone tytułem wykonawczym do momentu jego uprawomocnienia – tj. do 16 maja 2001, od świadczeń okresowych naliczanych później. Określony w art. 125 § 1 k.c. dziesięcioletni termin przedawnienia ma bowiem zastosowanie jedynie do stwierdzonych wyrokiem roszczeń o odsetki za opóźnienie - wymagalnych w dacie uprawomocnienia się wyroku (wyrok SN z 15 stycznia 2014 r., I CSK 197/13, LEX nr 1438401).

W związku ze stwierdzonymi powyżej skutecznymi przerwami biegu terminu przedawnienia, który po każdej z tych przerw biegł na nowo, roszczenia odsetkowe stwierdzone prawomocnym wyrokiem (za okres do 16 maja 2001r.) nie uległy przedawnieniu.

Wobec braku wyraźnego cofnięcia pierwotnego żądania pozwu w zakresie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności co do należności głównej, Sąd oddalił powództwo w tym zakresie, a także co do odsetek stwierdzonych kwestionowanym tytułem wykonawczym.

Zasadnie powód przytoczył pogląd prezentowany przez Sąd Najwyższy w przywołanym wyroku wskazujący, że okresowy charakter odsetek za opóźnienie przejawia się w tym, że z każdym dniem opóźnienia powstaje wobec dłużnika odrębne roszczenie o odsetki, które jest także od tego dnia wymagalne i od tego dnia zaczyna się przedawniać (m.in. uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 26 stycznia 2005 r., III CZP 42/04, oraz uchwały Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 1991 r., III CZP 21/91, OSNC 1991, nr 10-12, poz. 121, z dnia 9 listopada 1994 r., III CZP 141/94, "Monitor Prawniczy" 1995, nr 3, s. 83).

Skoro trzyletniemu przedawnieniu ulegają stwierdzone wyrokiem roszczenia o odsetki za opóźnienie należne i wymagalne po dniu uprawomocnienia się wyroku, to przedawnienie należy liczyć od każdego dnia osobno i za każdy dzień opóźnienia poszczególnego roszczenia częściowego.

Bezsporne w sprawie było, że powód do zamknięcia rozprawy w tej sprawie nie spełnił świadczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym. Zatem każdego kolejnego dnia od kwot częściowych, począwszy od dni wskazanych w wyroku, nadal powstaje roszczenie wierzyciela o odsetki za opóźnienie. Skoro bowiem należność główna zasądzona wyrokiem nie uległa przedawnieniu, nie można mówić o przedawnieniu całości liczonych od niej odsetek tak też Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 26 stycznia 2005r. wydanej w sprawie III CZP 42/04 (OSNC 2005/9/149).

Odnosząc się do podniesionego przez powoda zarzutu przedawnienia, dotyczącego odsetek naliczanych po dniu uprawomocnienia się wyroku tj. od 17 maja 2001r. , mając na uwadze, że przedawniają się one z upływem trzyletniego okresu, należy stwierdzić, że aby ustalić za jaki okres odsetki te uległy przedawnieniu trzeba wziąć pod uwagę pierwszą czynność wierzyciela przedsięwziętą w celu zaspokojenia roszczenia o odsetki za opóźnienie niewymagalne w dacie uprawomocnienia się wyroku. Pierwszą taką czynnością było złożenie przez pozwanego w dniu 1 lipca 2015r. wniosku o nadanie klauzuli wykonalności w sprawie o sygn. akt tut. Sądu IX Gco 197/15 (co do skuteczności tego typu wniosku – zob. wyrok SA w Lublinie z 29 stycznia 2014 r., I Aca 684/13, LEX nr 1439236).

Z tej przyczyny trzyletniemu przedawnieniu nie uległy roszczenia odsetkowe liczone począwszy od dnia 1 lipca 2012r. czyli trzy lata wstecz od daty złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz pozwanego.

W dniu wystąpienia z tym wnioskiem nastąpiło bowiem przerwanie biegu przedawnienia co do roszczeń odsetkowych jeszcze nieprzedawnionych.

Natomiast przedawnione w dniu 1 lipca 2015r. były odsetki należne wierzycielowi za okres od 17 maja 2001r. do 30 czerwca 2012r.

Wobec tego należało pozbawić w tytuł wykonawczy wykonalności w zakresie odsetek ustawowych (za opóźnienie) od zasądzonej nim należności głównej za w/w okres.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach procesu, Sąd orzekł w punkcie III i IV sentencji wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania.

Sąd uznał, że każda ze stron wygrała sprawę w ok. 50%. Suma odsetek za okres od 17 maja 2001r. do 30 czerwca 2012r., co do których pozbawiono wykonalności tytuł wykonawczy, opiewa na kwotę 202.934,87 zł., a wartość przedmiotu sporu w sprawie wynosiła zaś 410.351 zł (por. k. 16).

Na koszty poniesione przez powoda składa uiszczona faktycznie opłata od pozwu w kwocie 3000 zł. Z kosztów tych pozwany winien zwrócić powodowi połowę – czyli 1500 zł.

Zaś na koszty poniesione przez pozwanego składają się: wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 7.200 zł wynikające z § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...) i opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17 zł – łącznie 7217 zł. Połowa powyższej kwoty, którą winien zwrócić pozwanemu powód, wynosi 3.608,50 zł.

Po skompensowaniu tej kwoty z kwotą należną powodowi – 1500 zł pozostaje kwota 2108,50 zł, należna pozwanemu od powoda, o czym Sąd orzekł w pkt 3 wyroku.

Cała opłata od pozwu wynosiła 20518 zł, z czego powód uiścił jedynie 3.000 zł. W związku z tym, że strona pozwana przegrała w połowie, to jest obowiązana do opłacenia połowy nieuiszczonej części opłaty od pozwu 8759 zł;

Z uwagi na to Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – w oparciu o przepis art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 k.p.c., połowę nieuiszczonej części opłaty od pozwu.

SSO Jarosław Marczewski